

Nr 716.

Av herr **Lithander**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 225, angående försvarsväsendets ordnande.*

I varje kulturstat vårdar man sig om att bevara föremål och minnen från gångna tider. Stora belopp utgå till byggnader, vård och forskning beträffande föremål, som en gång tillhört ett lands kultur. Så mycket angelägnare synes det vara att i levande livet söka bevara det som ännu kan bevaras av vad som en gång tillhört ett lands ärorikaste minnen. Det borde sålunda kunna finnas någon form att inom ramen för vår nutida försvarsorganisation låta namn och tradition av Sveriges indragna ärorika och minnesrika landskapsregementen fortleva, låt vara i den form och omgestaltning, som en inpassning i det nuvarande försvarsväsendet kräver med hänsyn till tiden och utvecklingen — men dock ett tillvaratagande av ett för hela folket gemensamt arv från gångna tider. Dit måste räknas de ärorika gamla svenska regementen, som på grund av 1925 års försvarsbeslut indrogos. Det var samhörigheten inom landskapet, häradet och socknen, som i vårt land långt före den egentliga regementsorganisationen bildade grunden för hela krigsmaktens uppsättande. Denna samhörighet mellan hembygd och truppförband spelar — trots de yttre förhållandenas förändring — alltså en betydande roll för befolkningens uppfattning om och inställning till försvarsväsendet. Den bör bibehållas och vårdas. Nu ifrågasatt fortsatt livsform är mera en organisations- än en kostnadsfråga. Att låta namn, tradition och hävd av Sveriges gamla regementen fortleva är en önskan och vilja härtill, som säkerligen förefinnes vida omkring i vårt land oberoende av politiska åskådningar i övrigt.

Högst uppe på klippan vid Edinburghs slott finnes en minneshall över i världskriget stupade, tillhörande olika skotska regementen. Ett av dessa regementen bär jämte sina egna emblem det svenska riksvapnet Tre Kronor. Regimentet bildades 1635 av resterna av skotska regementen, som tjänade Gustaf Adolf. Inskriptionen lyder sålunda:

1st Foot
 The Royal Scots
 The Royal Regiment

 A. D. 1635
 absorbed remnants
 of Scottish Regiments
 formerly serving

Gustavus Adolphus
King of Sweden

.....

(Härunder bland andra emblem svenska riksvapnet Tre Kronor).

I Skottland lever det svenska minnet kvar och hålles i helgd. Skulle så ej kunna ske även hos oss och att vi åt kommande generationer (inom ramen av vårt försvarsväsen) bevarade vad vi äga kvar sedan Gustaf Adolfs tid och stormaktsdagar? Säkerligen finnes det en folkmening härför.

Det nuvarande tillståndet behöver ej föranleda stora svårigheter om viljan finnes att giva livsbetingelser i ovan antydd riktning. För närvarande gälla följande bestämmelser. Hittills utfärdade föreskrifter berörande detta ärende återfinnas huvudsakligen i g. o. 2529/1927 med ändringar genom g. o. 502/1929 och 896/1931.

På grund av dessa föreskrifter finnes av de genom 1925 års härordning indragna regementenas 51 *fanor* och *standar* 36 förvarade i armémuseum samt återstoden vid vissa kvarvarande truppförband. Även regementenas *kommunikationskärn* torde dels på grund av bestämmelserna i g. o. 896/1931, dels på grund av efter hand utfärdade instruktioner eller gjorda överenskommelser för närvarande vara deponerade vid kvarvarande truppförband, i vissa kyrkor, provinsmuseer el. dyl.

De 1925 indragna regementenas officerskårers *privata* tillhörigheter såsom porträtt, inredning i officersmässar, officersbibliotek m. m. torde numera till en mindre del finnas tillvaratagna vid kvarvarande truppförband men för övrigt vara skingrade.

De praktiska möjligheterna att numera bevara traditionerna från indragna truppförband torde sålunda huvudsakligen inskränka sig till bibehållandet på ett eller annat sätt av de indragna truppförbandens namn vid alltjämt kvarvarande regementen. En möjlighet härvidlag är att någon viss bataljon (skvadron, division) benämnas efter ett tidigare indraget truppförband så t. ex. vid Jönköpings-Kalmar regemente: »Jönköpings bataljon» och »Kalmar bataljon» eller att traditionerna överflyttas på nyuppsatt förband. En tendens i antydd riktning kan sägas framgå av Kungl. Maj:ts proposition nr 225/1936, där det tidigare indragna Västmanlands regementes namn och traditioner kunna tänkas överflyttade till den i stället för Första flygkåren i Västerås organiserade Västmanlands flygfliottilj. Vid genomförandet av en dylik *namnförändring* kunna möjligheter yppa sig att *på andra* sätt tillvarata de tidigare truppförbandens traditioner.

Å andra sidan måste tillses, att bärande skäl för namnets överflyttande finnas. Gemensamma beröringspunkter beträffande t. ex. förläggningssort eller rekryteringsområde för värnpliktiga o. s. v. äro önskvärda. Det vore alldeles otvivelaktigt av största värde att kunna genomföra här ifrågasatta åtgärder för vidmakthållande av traditionerna från ifrågavarande äldre

truppförband. Ärendet torde emellertid innesluta så många praktiska detaljer att *en särskild utredning för ändamålet tarvas* och torde sålunda åstadskommandet av en dylik utredning vara det första steg som bör tagas i förevarande sak.

Då det sålunda givetvis kräves en undersökning beträffande bästa sättet att inrama namn och tradition från gamla svenska regementen inom den organisation, som de svenska statsmakterna givit eller komma att giva vårt försvar, hemställes därför,

att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om snar utredning under vilka former namn och tradition från Sveriges gamla regementen kunna inramas inom den försvarsorganisation, som av statsmakterna gives det svenska försvarsväsendet och därom förelägga riksdagen de förslag, vartill denna utredning giver anledning.

Stockholm den 1 april 1936.

Edvard Lithander.
